

Pósa Zoltán, költő, irodalomtörténész

Lukácsi Huba által alapított és működtetett Latinovits Zoltán Diákszínpad

20 esztendő jubileumára írt írása

2006 novemberében a Budai Ciszterci Szent Imre Gimnáziumban négyszáz-ötszáz felnőtt és gyerek ünnepelte a Latinovits Zoltán Diákszínpad fennállásának húszesztendő évfordulóját. Az irodalmi, színházi, filmes performansz középpontjában egy tanárember állt: Lukácsi Huba magyar-angol szakos pedagógus. A diákszínpad alapítója. A kívülálló számára lenyűgöző és megható volt az a minden korlátot elsöprő tisztelet és szeretet, amellyel a tanár urat és feleségét, Lukácsi Hubánét, „Incit” egykori és jelenlegi diákjai körül vették. Páratlanul színvonalas műsorban, élő jelenetekkel, vetített képekkel idézték meg az addigi huszonegy, (azóta huszonötre szaporodott) színházi bemutatót a program szervezői: (...) Sudár Annamária, Schneider Zoltán, Balázs Mátyás, Lázár Csaba, Majzik Péter és mások. A kiváló, Franciaországban élő szemsebész, Papp Melitta azoknak a nevében nyilatkozott a színpadról, akik látszólag már eltávolodtak az irodalomtól és a színháztól is. Mondandójuk lényege úgy foglalható össze: Lukácsi tanár úr, a diákszínház és az iskola egész életre szóló erkölcsi muníciót adott. Megtanulták tőle-tőlük, hogy a feltétel nélküli keresztény hit és a művészet mindennél komolyabb segítséget ad a gondolkodó embernek a világ, a világegyetem lényegének fölismerésében. Az emlékező színházi performansz nézői számára is nyilvánvaló, hogy a Latinovits Zoltán Diákszínpad két évtizede elválaszthatatlan Lukácsi Huba személyiségétől. Ő azokhoz a pedagógusokhoz tartozik, akiknél a klasszikus, veretes „tanár úr” megszólítás tiszta, töretlen fénye abszolút valódi

Lukácsi Huba a klasszikus sokoldalúság, a reneszánsz több műfajúság megtestesüléseként, mint kiváló népdalénekes is közismert, néha még a tévében is fölcsendült az a bizonyos jellegzetes, erőteljes, ám kifinomult Lukácsi-tenor. Nyílt titoknak számított, hogy Antal Lukács néven fordított egy Szent Ferencről szóló művet. Időközben napvilágot látott számos fordítása, többek között Chesterton vallásos esszéinek, T. S. Eliot tanulmánygyűjteményének, Samuel Becket Godot-ra várva című drámájának a Térszínház számára készített újrafordítása fűződik a nevéhez. (...)

Lukácsi Huba ráébredt: az iskolai színjátszás megújulásának útja a visszatérés a klasszikus értékekhez. A József Attila Gimnázium igazgatója és a tanári kar is arra törekedett, hogy hó alatt őrzött mag gyanánt, amennyire lehetséges, éltessek a ciszterci hagyományokat is. Lukácsi Huba megtalálta önmagát, lubickolt a szocializmusban megőrzött, firenzei reneszánsz szellemiséget megvalósító gimnázium zárt tere szabott szabadságában. Először csak alkalmanként rendezett darabokat középiskolás diákok részvételével.

Arra már senki nem emlékszik pontosan, hogy az 1986-ban már elkezdett, 1987-ben pedig kirobbanó színpadi sikert aratott *Liliomfi*, Szigligeti Ede darabjának sikere indította útjára az iskolai színpad diadalútját, vagy már a darab megrendezésekor, tudatosan készült arra a Lukácsi-csapat, hogy állandó társulattá kovácsolódnak. Talán együtt érvényes mindkét magyarázat. Tény, hogy Lukácsi Hubát kifejezetten nyomasztotta a tudat, hogy Magyarországon megszakadt egy élő hagyomány. A *Liliomfi* frenetikus sodra, a diákok lelkesedése és Lukácsi Huba karizmatikus személyisége szülte a még merészebb ötletet: Shakespeare *Rómeó és Júliá*jának színpadra állítását. Lukácsi Huba kiválóan ért ahhoz, hogy a diákok alkatának megfelelő szerepeket találjon. Tisztában van azzal, hogy a fogékony, kultúra-érzékeny diákot a siker maximálisan terhelhetővé teszi a szó szellemi értelmében. Főszereplői közül sokan váltak profivá, mint Schneider Zoltán, vagy az alternatív színjátszás és előadóművészet olyan kiemelkedő alakjává, mint Sudár Annamária. A tartós létezéshez állandósulnia kellett a társulatnak. A *Rómeó és Júlia* diadalévében az első alkalmi diáktársulat tagjai leérettségiztek. Olyannyira sajnálták, hogy el kell menniük az iskolából és ott kell hagyniuk a csodálatos, a remek iskolai színpadot, hogy Lukácsi Hubának nem volt szíve elengedni őket. Tulajdonképpen a nemes, a tanári humanizmus, a diákok iránt érzett családias szeretet szülte az ötletet: alapítsanak a két világháború között működő nagy magyar iskolavárosok, egyetemi campusok, a korabeli lengyel, angol diákszínházak mintájára állandó társulatot, amelynek törzstagjai már végzett öregdiákok. A frissítést pedig az iskola mindenkori, aktív tanulói szolgáltatják. Az először csak ábrándos óhajnak, romantikus álomnak tűnő terv megvalósult. Nyilvánvalóan működik a fluktuáció, a leválás, az elszakadás is, ami olykor egy-egy darab teljes újra próbálására, újrarendezésére készíti Lukácsi Hubát és a csapatot, de szinte a távozókkal egy ütemben bukkannak föl új és új tehetségek. És a társulat magnetikus, varázslatos központja mind a mai napig jelen van. A hazajáró lelkek és a jelenlegi diákok éltetik a színpadot, amely 1992-ben, 5 esztendővel azelőtt, hogy a gimnáziumot visszakapta a ciszterci rend, a művész édesanyjának és élő testvéreinek engedélyével fölvette a Latinovits Zoltán Diákszínpad nevet.

Lukácsi Hubával nem egyszer beszélgettünk arról, hogy vajon mi is a csoda titka? Egy nagyszerű tanár vezetésére néhány zseniális profi és számos amatőr részvételével, kisdíákokkal folyamatosan frissített társulat hogyan képes eljátszani a magyar és a világirodalom legszebb darabjait hagyományos, klasszikus színpadi felfogásban, igazi, hagyományos, korhű színházi jelmezekbe öltözve. Nyilvánvaló, hogy a karizmatikus rendező-tanár, Lukácsi Huba hatására a diákokat is megszállja a klasszikusokból áradó varázslat. A mű megfoghatatlan aurájának bűvkörébe kerülnek. A tanár úr vallja, hogy színpad sikere a negativizmusra, a minimalizmusra, a szellemi tunyaságra nevelő korszellem, a trendi ostobaság legyőzhetőségének élő bizonyítéka. Meg kellett értetni a diákokkal, hogy Szigligeti Ede *Liliomfi*ja nem csak egy remek vígjáték, hanem megidézi a magyar reformkori színjátszás ébredésének hőskori auráját is.

(...)

E nagyszerű iskola és eme nagyszerű emberek együtt bizonyítják, hogy igenis létezik a mai kocsmán túllépő, szellemi Magyarország. És hogy igenis a mai, anyagias világban is érdemes e világon élni és a szellemi önmegvalósításért küzdeni. Csak így érdemes.

(2006)